

Переосмислення взаємин «викладач-студент» у контексті інноваційної моделі навчально-виховного процесу

Л.В.ОБОЛЕНЦЕВА, канд. екон. наук

Харківська національна академія міського господарства

Однією з основних проблем випускників ВНЗ України є низька дієвість знань – уміння використовувати набуті знання на практиці. Це пояснюють тим, що активність студентів проявляється у вигляді імітації дій викладача. А це виявляється не завжди придатним у подальшій практичній діяльності. Саме цим і викликана необхідність у перебудові навчально-виховної роботи у ВНЗ. Необхідно змінити сутність організації міжособистісного навчального процесу між викладачами та студентами. Взаємини «викладач-студент» мусять стати рівноцінними – студенти мають залучатися до дискусії щодо вдосконалення навчально-виховного процесу у ВНЗ, а також мають виступати активними суб'єктами по відношенню до викладачів.

Враховуючи результати досліджень вітчизняних науковців та власний досвід, варто зазначити, що засвоєння матеріалу, викладеного на лекціях за «звичною» схемою, складає близько 20%; на лекціях із застосуванням наукових джерел – 30%; лекції з використанням аудіо-візуальних матеріалів підвищують показник засвоєння матеріалу до 50%; застосування дискусій дає результат близько 70%; гра ж дозволяє досягти 90% засвоєння матеріалу.

Оскільки традиційно використовуваний об'єктно-орієнтований підхід щодо мети, змісту та методики навчання є доволі низьким, тому виникає необхідність застосування саме проблемно-орієнтованого навчання, що стане запорукою досягнення нової якості та нового рівня організації навчально-виховного процесу та формування сучасного мислення у молодого покоління, що дасть змогу готувати майбутніх фахівців, які будуть конкурентоздатними на світовому ринку праці.

Таким чином, використання інтерактивних методів навчання передбачає активну та безпосередню участь студента у навчальному процесі, що змушує переглянути та перерозподілити обов'язки викладача й студента. Так, окрім того, що застосування інноваційних технологій у навчально-виховному процесі підвищує мотивацію до навчання, ключовим зобов'язанням студента стає прийняття на себе значної частки відповідальності за результативність навчання, а функції викладача зводяться до організації та забезпечення оптимальних умов для формування у студентів вміння критично мислити, аналізувати, ділитися думками, ідеями та власним досвідом. Тобто, на противагу традиційній моделі взаємин «викладач-студент», новітня модель пе-

редбачає, що головною відповідальною особою виступає студент, а викладачу відводиться другорядна роль, суть якої полягає у допомозі студентам.

Нові підходи до навчально-виховного процесу мають бути пов'язані із збереженням мобільності в умовах високої конкурентної боротьби за престижні й високооплачувані робочі місця на світовому ринку праці. Тобто, вищі навчальні заклади мусять забезпечити особистісний розвиток кожного студента, допомогти йому вибрати майбутній життєвий орієнтир та життєві цінності, розширити світогляд особистості та сформувати й закріпити професійні якості. Все це забезпечить формування особистості, яка буде спроможна до конкуренції та саморозвитку, а не лише засвоїти основні знання, вміння та практичні навички.

Підсумовуючи сказане вище, можна прийти до наступного висновку: необхідно формувати нові підходи до навчально-виховного процесу, враховуючи останні світові вимоги та тенденції в системі вищої освіти. Основним завданням, змістом діяльності вищого навчального закладу взагалі і викладача зокрема, має бути формування навчально-виховного середовища, що, в свою чергу, передбачає наступні кроки: зміну організації, а також змісту навчально-виховного процесу з метою інтеграції до європейського та світового освітнього простору; оптимізацію та удосконалення кадрового забезпечення; підвищення кваліфікації та комплексне вдосконалення професійної майстерності професорсько-викладацького складу завдяки опануванню інноваційних, інтерактивних та дослідно-експериментальних видів діяльності.